

ՄԻՒՆԱՏԻՅԻ ԵՐՃԻՅԱՍ

ԲԻՍԱԼԻՅԻ ՏԵՎՐԻՅԷ

ԻԼՄԻՅԷ, ՍԱՆԱԹԻՅԷ, ԱՏԱՊԻՅԷ ՎԷ ՍԱՅԻՐԷ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

1859

ԲԻՍԱԼԷ 7

ՍԷՏԷՖ ԱԷ ԻՆՃՈՒ

ՍԷՏԷՖ տէնիլէն շէյ, հէր քէսէ մալիւմ, պէյազ փարազ վէ սայիր րէնքէր տախի իզհար իտէր պիր մատտէ օլ տուղունտան, զարաֆէթճէ քէք չօգ խուսուսարտա իսթիմալ օլունուր :

Սէտէֆ, տիկէր պիր շէյ օլմայուպ, իլլա, միտեա վէ իսթիրիտեա ճինսին տէն պիր թագըմ հայվանլարըն գապուղունտան մէյտանէ կէվր, պիր նէվի մատէն տիր քի, իշինտէ հըֆզ իթտիկի հայվանլարըն եարատըլըն իգթիզաօրնտան օլարագ, աղաճլարըն իջինտէ հուսուլէ կէլէն սու կիպի, պիր ճինս սու փետըվար այրնտան պաշայըպ, ապրիլ այրնըն սօնլարընա գատար, հասըլ օլուպ, վէ դապուղուն իշ թարաֆընտա եայըլարագ քէքլէշիպ, սէտէֆի թէշքիլ իտէրլէր. մէ սէլա թավուղուն գարնընտա քի եումուր թանըն տախի գապուղունուն քէքլէշիպ մատէն կիպի օլմասը, պու տէտիկիմիզէ պիր միսալ օլա պիլիր : Վէ չօգ տէֆա աղաճլարըն գապուղու եարէլէնտիկի հալտէ, տիշարը չըգան սուլարըն պիր եհրէ թօբլանըպ, վէ տօնուպ զամք եաբտըղլարը միսիլլի, սէտէֆ եաբըլան հայվանլարըն գապուղունուն իշ թարաֆընտա

պազէն սագաթըղզ վուգուա կէլտիկին տէն, սէտէֆ եաբըլաճագ սու լայըղըլա իսթէտիկի եհրէ եայըլամայըպ, իլլա պիր եհրէ թօբլանմաղէ մէճպուր պուղունարագ, եավաշ եավաշ ինճու տէնիլէն զիյգըյմէթ տանէլէրի թէշքիլ իլլէրլէր : Ինճու չըգարըլան էն պիւյիւք գումալ, ճինտիսթան թարաֆընտա Սէյլան առատարնտա վէ Վճէմիսթան քէօրֆէզինտէ, Գօնտաղի Լիմանընտան օն իքիմիլ մէսաֆէտէ Մանաար գըյըլարընտա օլուպ, նիշէ տէվըլէրտէն պէրու, խոսսէթէն ինճու ալընա կէլէնլէր, արթըզ օլ խուսուստա ուսթա օլտուղլարընտան, վէ ինճունին էյուսինի թէշքիլ իտէն, իսթիրիտեանըն իսէ, ալթը եէտի սէնէլիք օլտուգտա մաթլուպ օլունան վէ միւմըլին օլա պիլէն պիւյիւքիւքտէ ինճուլէր հուսուլէ կէթիրտիլէրին, վէ վագթինտէ ալլանմայըպ, սըրագըլտըղը սուրէթտէ, զիյատէ պիւյիւմիւշ օլուպ, հէմտէ հայվանըն էթինէ եաբըլամարը օլան ինճուլէր գապուղուն իջինտէ հայվանա սըզլէթ վէրտիկինտէն տիշարըյա աթտըղլարըն, ֆարզ իթտիլէրինտէն, իճապընա կէօրէ հարաքէթ իթմէքտէ տիրլէր :

Հալթա Չին գըլըսընտա պին
ալթը եիւզ սէնէտէն զիյատէտէն պերու ,
պու վուգուֆիյէթլէրի պիտիքլէրինտէն ,
էվլէլա , տաճա քէնթաթիւլէր (սէտէֆ)
քիւլիւք իքէն , տէնիզտէն տիշարը չըգա-
րույ , հէր պիր հայլանըն գապուղունա
պիրէր տէլիք եաբարազ , մէզպուր տէլիյէ
պիր տէմիր թէլ բարչասը սօգտուգտան
սօնրա , տէֆաթէն մէզպուր հայլանլարը
տէնիզէ ինտիրի վէրիպ , պիր գաչ սէնէ
տաճա պիւլիւտիւքտէն սօնրա թէքրարէն
ավլամալէ պաշարլէր : Չինքի , նապը
քի եօգարուտէ տաթի իֆատէ օլունտու ,
ինճուլէր , սէտէֆ եաբըլաճազ սույուն
պիր եէրէ թօբլանմասընտան իպարէթ
օլտուղունտան , մէզպուր տէլիյի տէլիպ ,
տէմիր թէլի կէչիւրէրէք , հալիյէ հայլա-
նըն գապուղունուն իչէրուսինտէ պիր նէ-
վի եարէ բէյտա օլունմասընա , վէ պու
սուրէթլէ ինճուլէր հուսուլէ կէլմէսինէ
սէպէպ օլուրլէր :

Իշպու ինճու չըգան մահալլէր ինկի
լիզ հիւքիւմէթի թահթընտա , վէ շիւ-
քէթ իտարէսինտէ պուլունտուղունտան ,
հիւքիւմէթ թարաֆընտան , Լալիօիտէ
պիւթիւն օրմանլար հապընտա տաթի
նիչէ գանուն ու ուսուլլէր պուլունտուղու
միսիլիւ , քէնթաթին տէնիլէն հայլան-
լէր , ինսան թամաշնէ պիրտէն պիրէ գուր
պան օլուպ պիւթմէսին , իլլա չէր վագթ
մահսուլու , էմիր թիճարէթէ պիր էսաս
ու մայէ գալըն իչին , ագըլանէ հարա-
քէթ օլունուպ , նիչէ գանունլար վէ նի-
ղամլէր վազ օլունմուշ տուր քի , բիմնէ-
լէր մուղայիլինտէ հարաքէթ իտէմէզ-
լէր :

Լիչէ մէմէքէթլէրտէն կէմիլէր վէ
գայըզլար իլէ ինճու ավճըլըզնա կէլէնլէր ,
ինճու ավլանա կիտէճէքլէրի սէնէնին հոկ-
տեմբէր այրնտա , լաղըմ կէլէն մահալ-
լէ թէճէմմիւ իլլէյուպ , վէ էվլէլա պիր
գաչ գօլտան տէնիզէ ինուպ , պիր գաչ
պին թանէ սէտէֆլէր չըգարույ , տէ-
րունլէրինտէ պուլունտան ինճուլէրին հա-
զընտա պիր քէլֆէ կիրիշիւրլէր , վէ կէլէր
պին թանէ սէտէֆին իչինտէն 500 ֆրանք
գատար զըյմէթինտէ ինճու պուլուրլար
իսէ , օլ սէնէնին ավճըլըզն քէարը սա-

յարլար :

Մանաար քէօրֆէզինին իքի զըլըսըն-
տա 72 միլ մէսաֆէտէ օն տէրթ առէտ
սէտէֆ հուսուլէ կէթիւրի գումալլէր ,
վէ եախօտ չագըլըզլար պուլունուպ , էն
պիւլիւք գումալլէն օլոլ 12 միլ , վէ էնի
իսէ իքի պուլուգ միլտէն զիյատէճէ հի-
սապ օլունմուշ տուր : Վէ գումալլէրին
տէ խասսէթէն սահիպլէրի վար տըրլար :

Իէնթաթիւլէրին եախօտ սէտէֆ-
լէրին պուլունտուղու տէնիզլէրին տէրին-
լիյի 4 գուլաճտան 18 գուլաճա գատար օ-
լուպ , սէտէֆլէր իսէ , պայաղը իսթիւրիտ-
եատէն իրի , վէ գապուգըսընըն տիշա-
րըսը եէչիլէ եազըն պիր րէնքտէ օլուր-
լար : Վէ ինճուլէր սէտէֆին իչինտէ ,
էն զիյատէ էթլի եէրինտէ պուլունուպ ,
պիր սէտէֆին իչինտէ , պաղը տէֆա
եիւզ էլլի թանէ գատար ինճուլէր պու-
լունուրլար :

Տէնիզէ կիրիլմէյէ ըուխսաթ վէրի-
լէճէք կիւնիւն կիճէսինտէն , հիւքիւմէթ
թարաֆընտան իշարէթլէր վէրիւպ , սա-
պահլայըն կիւնէլ թօղուպ , պիրազ հալա
ընտըգտա , տալիւրճլար տէնիզէ էնմէ-
կէ պաշարլուպ , ֆէգաթ պիր առէմ սու-
յուն իչինտէ անճազ պիր պուլուգ տա-
զըգա գատար պէքլէյէ պիւտիկինտէն ,
արթըզ պիր գաչ տալիւրճ նէօպէթ իլլէ
ինմէքլէ քէյֆիլէթի իճրա իտէպիլիւրլէր :

Լալլէլա հէր պիր թէքնէնին եան-
լարընա , սույուն եիւզիւնտէ սալ կիպի , վէ
գաֆէս պիւլիմինտէ պիր նէվի իսկէլէ եա-
բըպ , պատէհու , շէքէր քիւլաճը շէքլին-
տէ , վէ 40 օգգա գատար աղըրըգտա պիր
թաշը սույուն իչինէ պիր գուլաճ գատար
սարզըտըր վէրիւրլէր . մէզպուր թաշըն պաղ-
լը օլտուլու իքին ուճունտա իսէ , տալիւրճ
այաղըն կէչիւրսին իչին , իւզէնկի կիպի
պիր տիւլիւմ պուլունուր :

Լաղը ինէճէք տալիւրճ , եալընըզ պէգ-
տէն պիր իչ տօնու կիլինմիշ ծարազ սու-
յուն իչինէ սարգըլուպ , թաշըն իքինի պիր
էլիլլէ թուլթուղու հալտէ , այաղընըն
պիրիսինի իքտէն իւզէնկի կէչիւրլէր , վէ
պօշտա գալըն էլիլլէ պիր ազ սույա հա-
րաքէթ վիւրէրէք ճիւզիճէ տուրմագտէ ,
եօգարուտէն աշաղըյա պաշգա պիր իք

ուճուռնտա պաղլը , էթրաֆը գաննաղլը ,
 պիր նէվի սէբէթ ինտիրիլէր , տալկըճ
 պօշտա օլան էլիլէ մէզպուր սէբէթին ի-
 բինի տախի թու թաուգտան սօնրա , տի-
 կէր պօշտա օլան այաղընրտա գաննաղըն
 իւսթիւնէ գօյու վէրիլ : Վէ պիր էլիլէ ,
 սու կիրմէսին իջին պուրնուռու գաբա-
 թըպ , վէ թաշըն իբինին եօգարուտէ
 պուլունան էյրէթի իլմէյինի սիլբէրէք
 չէօղի վէրտիկի պիրլէ , պիրտէ թաշըն ա-
 ղըրըղըլա տալկըճ քէտուսինի սույուն
 տիպինտէ պուլուր . վէ այաղընը եիւզէն-
 կիտէն չըգարըր : Վէ տէրագապ եօգա-
 րուտէն , թաշը չէքիպ , եինէ էվիլէրի
 կիպի , պիր իլմէք իլէ իսկէլէյէ պաղլար-
 ւար : Վէ տալկըճ տէնիզին տիպինտէ
 եիւզիւ գույու էյիլէրէք սէբէթէ սէտէֆ-
 լէրի տօլտուրտուղու կիպի , հէման սէբէ-
 թին իբինի սիլբտիքտէ , իսկէլէտէ պէք-
 լէմէքտէ օլան նէօպէթճի ատէմ , աճէ-
 լէթէն իբի եօգարու չէքմէյէ պաշար ի-
 սէտէ , տալկըճ էլինտէքի իբէ թըրմանա-
 րաք , սէբէթտէն էվիլէ իսքէլէյէ չըգրվէ-
 րիլ : Վէ պիր տալկըճ զիւտաէսիլլէ ուսթա
 օլտուղու թագտիրտէ , պիր տէֆա ինմէք-
 տէ 150 գատար սէտէֆ թօլլայա պիրլը :
 Խօյլէ օլուպ բայտօս վագթի կէլտիքտէ
 հէքէս թօլլանան սէտէֆլէրի պիր մա-
 հալլէ եղըր վէրիպ , օլ հալտէ օն կիւն
 գատար թէրք իտէրլէր . վէ օն կիւնտէն
 սօնրա սէտէֆլէրի տէնիզ սույու տօլու օ-
 լան պիր հալուզուն իլինէ աթարլար . վէ
 օլ հալտէ տախի օն իբի սաաթ գատար
 պրագտըգտան սօնրա , չըգարըպ սէտէֆ-
 լէրի աչարլար , ելգարլար , վէ խաասէ-
 թէն , ինճուլէրի ճիմպիզ կիպի պիր
 ալաթ իլէ թօլլանագ իւզրէ օրատա մէվ-
 ճուտ պուլունան ուսթալէրէ ինճուլէրի
 չըգարթարըր վէրիլլէր : Ֆէգաթ , հէր
 հալտէ ինճուլէր իլէ պէրապէր գումլար
 վէ էթ բարչալարը պուլունտուղունտան ,
 թէքրարէն հալուզա աթըպ պիր գաչ
 տէֆա եղգատըգտան պաշա , պիր նէվի
 էլէքտէն կէլիլէրէք , իրիլէրին գօլայըգլա
 այրրա պիլիլլէր իսէտէ , բէք ուֆագ ին-
 ճուլէրի գումլարտան այրրմագ խայլիճէ
 զահմէթի միւհթաճ պիր քէյֆիլէթ տիր-
 ինճուլէրի պու միւսվալ իւզրէ թօլլա-

տըգտան սօնրա , տէլտիրիպ , իբէրլէ տիզ-
 տիրիպ , սաթմագ իւզրէ պուլունուրլար :

Քեամիլին իւլֆէթի հէր տէմ ,
 Ալթուն , ճէվհէր , ինճու տիր ,
 Ղահիլին քէլամը իսէ ,
 Կիւնտէ պին ճան ինճիտիր ,

ԳՐԱՍԻՅԻ ԼԵԹԻՖԷ

Պայէթ իւլ զայէ թամաքեար է-
 ֆէնտինին պիրիսի , ալճըրըղա հէվիս ի-
 տէրէք , խըտմէթեարընը չաղըրըպ , պիր
 թազը քէօքէյի պուլմասրնա թէնպիհ
 իյլէտիքտէ , մէրգուլ էֆէնտիսինին թա-
 մաքեարըղընը եիւզիւնէ վուրմաղէ պու-
 խուսուսու պիր ֆուրսաթ աատ իտէրէք ,
 տէրագապ վարըպ դօճա պիր սամուն
 քէօքէյի կէթիլի վէրմիշ . էֆէնտիսի
 էյլէ պիր մաթուպինին մուղայիլի շիշ-
 ման քէօքէյի կէօրտիքտէ , հայրէթտէ
 գալարագ , խըտմէթեարընա սէպէպին
 սիւալ իյլէտիքտէ , մէրգուլ ճէվապ վէ-
 րիպ , էֆէնտիմ , պու պսպտէ հիլ էլմ
 իւզրէ օլուպ թէաճիւպտէ գալմայընը ,
 զիրա սայէնիզտէ , նիլլէր կիպի , սու
 չիւման քէօքէք տախի , պիր գաչ կիւնէ
 վարմազ , թըպըր թաշըյա տէօնէր , տէ-
 միշ :

ՄԻԼԻԹՃԷ (ԱԶԳԱՅԻՆ)

ՓՐԿԻԶ

(Ե. 6 ԲԻՍԿԷՆ ՊԱԳԵԷ)

() գօտօս 17 , հալա զայէթ սէրին
 վէ կիւզէլ օլուպ , պէշ ալթը կիւն էվիլ-
 լինտէն ֆրիլլէ կիտէճէ կիմիզ մուգարէր
 օլտուղունտան , պէօյլէ պիր ումումէն միլ-
 լէթին սէվինիպ իֆթիսար իտէճէկի մա-
 հալլէ , թապիաթիլլէ բէք չօգ ատէմէր ,

մէսէլա 40 դատար . . . 60 դատար . . .
 վէ հիշ տէյիլ իսէ 100 դատար տա . . .
 սալթ թէզքէրէլէր իլէ տալթէ յուն-
 մուշար կէլթիքէրի հալտէ , պիր չօգ գա-
 լապալըդ տիմէք օլաճաղը Էֆքեարընա
 մէսիւի , վէ Էրքէն կիտիպ տէ պիր ազ տա ,
 Էօրթու օլտուղու մինասիպէթիլէ , մէ-
 զարըզլարտա պուլունան շէնլիքէրի սէյր
 ու թէմաշա իլէ մէք նիյէթիսէ միւպթէ
 նի , սաաթ իւլէ վարըր վարմաղ , Պալըզը-
 նըն Էօրունու Էլէ ալըպ , սաաթ տէօրթ
 տէյինճէ , քէնտիմի Պալըզը մէզարըզըն-
 տա պուլտուլ իսէ տէ , մէկէրլի օլ կիւն
 մեռէլըց օլուպ , անճաֆ ագշամ իւզէրի
 չօգ շէնլիք օլաճաղըն իշիտէրէք , պիր սի-
 կարա վէ պիր տէ գաճվէտէն սօնրա ,
 Փրկիլին Էանընտաքի Բում մէզարըզընա
 վասըլ օլուպ , տաճա պէքէնմէքտէ պու-
 լունան զէվաթը քէսիրէ կէլմէմիշ , վէ
 վագթ տա Էրքէնճէ օլտուղունտան , օ-
 լատա չիմէն իւզէրինտէ վէ աղաճլար ալ-
 թընտա թօքլանուպ , միւսաճապէթ իթ-
 մէք իւզրէ իմրարը վագթ իյլէյէն տօսթ-
 լարա գարըշարագ , պիր գաճվէ տէ օրատա
 իշիթտէն սօնրա , սաաթ ալթըյա թէ-
 գարուպ իթտիքտէ , արթըգ իշէրու
 կիթմէկէ դարար վէրիպ , պէշ օն քիշի
 պիրքէն , Փրկիլ զաքօստունտան իշէրու
 կիրտիք : Սաղտա սօլտա , ալլուտա մէք-
 թէպի մէզպուրուն սիյաճ թաքէլի , պէ-
 յազճա սէթրի բանթալօնու , վէ իրիլ
 ու ֆաղը չօճուգլարը տիգիլմիշէր , վէ Էթ-
 րաֆտա իսէ պիր չօգ ճէմիյէթ ումու-
 մէն պիր շէյ պէքէմէքտէ , վէ պաղը քիմ
 սէլէրտէն տէ շու աթիտէքի « կէլիւ » —
 « կէլմէլ » — « ա՛ գարտաշ հիշ կէլմէմէք
 օլնըմու , պու պիր միլլէթ իշի տիր » —
 « ֆէգաթ պիր ազ տա քէյիսիլ օլտու-
 ղուն իշիթ մէտին մի . . . » լաֆզէրի ի-
 շիտիլմէքտէ օլուպ , Էլֆաղը մէզպուրէ-
 լէր իսէ , Սրբազան Պատրիարք Հայր
 հազգընտա օլտուղու անլաշըլմագտէ իտի :
 Պիր տէ սաաթ ալթը պուլունա
 վարմագտէն , պիր թէլաշ , պիր կիւրիւ-
 թիւ , վէ պիր սէվինճ ալամէթլէրի կէօ-
 րիւլմէյէ պաշլատըգտան պաշգա , հէր
 քէս , կէլիյօր , կէլիյօր , տէր տէմէլ , չօ-
 ճուգլար պիր նաղմէյի տիլիւզանէ պէտ

իյլէտիքէրինտէն , պիր ֆայթ օնուն թէ-
 քէրլէքէրինին շամաթալարը իշիտիլմէզ
 օլուպ , վէ Սրբազան Հայրըն գաքուտան
 իշէրու կիրմէսի , շատանիյէթի ֆիրապան
 իլէ միւշահատէ օլունուպ , մէրագ ու քէ-
 տէր իւզրէ պուլունան քէսանըն իշիլ ու
 վէսվէսէսի քէամիլէն տէֆ ու իլալէ օ-
 լունտու :

Սրբազան Հայր Էվլէլա քիլիսէյէ
 կիտիպ , լաղըմ կէլէն տուանըն իճրասըն-
 տան սօնրա , Էօգարու չըգրպ ճիւզիճէ
 պիր օտատա րահաթ իյլէտի : վէ պա-
 տէհու թէվգիի միւքէաֆաթ իլին հա-
 զըրլանմըլ օլան տիվանիսանէյէ թէշըիֆ
 պուլուրուպ , իսթիսհապիլտէ Թօգաթ
 առաջնորդու Յակոբ Եպիսկոպոս , պիր
 գաշ վարդապետէր , վէ պիր գաշ տա քա
 հանայլար օլտուղու հալտէ , քէնտուլէ
 մախսուս պուլունան սանտալիյէ գուուս
 իյլէտի :

Տիվանիսանէյի մէզպուրէ , մէքթէ-
 պի մէզպուրուն շակիրտանընըն թէրսիմ
 քէրտէսի օլան րէսիմլէրլէ միւզէյէն ,
 օրթա Էէրտէ պիր թրապէզա , իւզէրին-
 տէ իքի ատէտ քիւրէ , իքի թէֆսի իլին-
 տէ պիր չօգ ալթուն Էալտըզը կիւմիւշ
 վէ սաֆի կիւմիւշ խաշէր , կիւնակիուն
 քիթապէր , վէ պիր թագըմտա զագէթա
 կիպի տիւրիւմիւշ իրի իրի քէաղըտլար
 մէվճուս , գարըտա պիր միմպէր (ամպի-
 օն) հազըրլանմըլ , մէքթէպին չօճուգլա-
 ըր սաֆ պէսթէ պիր թարաֆա տիգիլմիւշ-
 լէր , Էօնլէրինտէ տօգուղ նէֆէր ֆաղը-
 րէ գըզ չօճուգլարը օթուրմուշէր , պիր
 գաշ Էիւղ քիշիտէն իպարէթ տալթէսիզ
 սէյրճիլէր մէմնունէն այագտէ պէքէմէք-
 տէ , պիր տէ հէր քէսին իւզէրինէ պիր
 սուսըուգ տուր չէօքիւպ , պիւթիւն կէօզ-
 լէր միմպէրէ Թօղրու նաղար իյլէմէկէ
 պաշլատը :

Միւճիղաթ միւճիղաթ , լաքին
 պու տա պիր ագսինէ միւճիղաթ : Իլմ
 ու մէքթէպ զոյրէթի , նիլէ նիլէ ատէմ
 լէրի աթէշ կիպի Էագրպ թութուշտու-
 մագտէ . տին ու մէզհէպճէ զըտտիյէթ
 լէրին տէֆ իտուպ , հէր միլլէթին վէ հէր
 տէվլէթին պէյնինտէ պիր նէվ մուհապ-
 պէթ թօխմու սաղմագտէ , ալիմէր պի-

րիպիրներին կեօրիւպ գօնուշուպ, քէնտու պիտիկինտէն պաշգա, պիր շէյճիք տա-
հա էօյրէնէպիլմէսի նիյէթիլլէ, վէ պիւ-
թիւն տիւնեանըն իլմ ու սանաթա հէվ-
վէսինի թէշվիլլի իթմէք էմէլիլլէ, էվրօ-
բանըն պիր ուճունտան չըգըպ, տիկէր
պիր ուճունտա ազայի մէշիլլէր օլմագ-
տէ, նիլէ խայրխաճ զաթլէր, քէն-
տի հայաթլէրինտէ մէքթէպլէո պի-
նա իթտիրիպ, տիւնեանըն պիրինճի
շէօհրէթիլլէ միւշէրրէֆ պուլունմագ-
տէ... նիլէ ֆագիլէթ սահիպլէրի միւտ-
տէթի հայաթլէրինտէ, իլմ ու մէքթէպ
էօլունտա նիլէ ֆէտաքէտըլըզլար իլլէ-
տիքտէն պաշգա, հէյ վաճ... քէնտի
միլլէթլէրինն ճանը, վէ ինսանիյէթին
շանը օլան մէքթէպլէրինի, էճէլ տէօ-
շէյինտէ եաթըպ, իլլէթլէր իլլէ ուղըա-
շըպ, վէ այրըլըպ գօրգուսու նարի շէտի-
տի իլլէ եանըպ թուլունշմագաէ իքէն
տախի, քէօշէյի իաթթըրտան զէրրէճէ
չըգարմայըպ, իլլա իլլէճէկի սուլարտան,
էէյէճէկի մաճունլարտան, վէ եուտաճա-
ղը հապլէրտէն էվլէլ, կէրէք Ալլահա
գարըլը օլան պօրճունսւ էտա իտիւպ, վէ
կէրէք տիւնեատէ պիրինճի ֆագիլէթին
էսէրինի, էվլատընա, ֆամիլեասընա,
միլլէթինէ, տէվլէթինէ վէ պիւթիւն
ինսան ճինսինէ, միրաս պրադարադ,
քէնտու գալպինի տախի թէսէլլի իլլէ-
մէք նիլէթի մէմտուհէսի իւզըէ, էվլէլա
քէնտի վարիտաթլարընըն միգտարը լա-
զըմէսինի, մէքթէպլէր ուղըունա թագ-
տիս ու վասիյէէթ իլլէմէքտէ... վէ նիլէ
չօճուզլար սիւրիւ սիւրիւ տիւնեանըն պիր
ուճունտան օլ պիր ուճունա գատար կի-
տիպ, ուլում ու ֆունուն ուղըունա պէզլի
վիճունտ վէ սարֆը էֆքէար պիրլէ, ինսա-
նիլէթին կիւնէշի, միլլէթինին սէրվէթի
վէ ֆամիլեասընըն շան ու շէրէֆի օլմագ-
տէ իքէն, (աճընաճադ սահիհէք) ֆրիլի
մէքթէպի կիպի, 45 մէմէքէթտէն, վէ
իսթանպօլուն 26 քէօյ վէ մահալլէսինտէն
օլարադ, 255 նէֆէր շակիրտան տէրճ
իլլէյէն, վէ թիւրքիյա թօքրաղընտա,
պիլարէ միլլէթիմիլլին պու էօլտա կիճէլի
կիւնտիլլէ մէքթէպի պիր թանէճիք օ-
լան մահալլէ, կէլիպ հաղըր պուլունմալէ-

րիլլէ թէշվիլլաթը շակիրտանէ, վէ իպրէ-
թիքիլլի քէսանէ մուճիպի էվլէլ օլմալէ-
րի, էհէմմ ու էլըէմ պուլունան զէվաթըն,
իսթանպօլա իսէ, էն ուղսգ մահալլէր,
Գարթալ, Ատալէր, Սարը եար, Պիւ-
յիլք տէրէ, վէ ճիվարտէքի քէօյլէր օ-
լուպ, զահմէթ չէքիպ կէլինմէք իլլին
անճագ վէ անճագ իքի իւշ սաաթըլը
էօլտան իպարէթ իքէն, քիմ պիրլընէ
սէպէպէ մէպինի... կէլմիյէ թէնէզզիւլ
իլլէմէտիքէրինտէն, կէրէք հօճալըրն
կէրէք շակիրտանըն վէ կէրէք նարի զայ-
րէթի միլլէթ իլլէ սիւզան օլան էշխասըն,
մահալունիյէթի քէսիրէսինէ պայիս օլ-
տուգտան պաշգա, հաթթա ահալիտէն
պաղըլարընըն, Արքազան Պատրիարք Հայ-
րէն թէշիլլի հագգընտա տախի սուլի
զաննա վարմալէրինէ պայիս օլմալէրի հա-
զըգաթէն տէրունի տիլտէն թէէսիլլէ
աղիմ օլունաճագ պիր քէյֆիլլէթ տիր...

Յէգաթ իլլէ պու տախի պիր միւճի-
զաթ տըրքի, հաղըթի իսանըն քէլամիլ-
րի պիլթթէմամէ իճրա օլուպ, «էվլէլէրիլլէր
սօնրաքիլլէր, վէ սօնրաքիլլէր, էվլէլէրիլլէր»
օլմալըտըրլար, վէ եախստ, «չաղըլմիլլէր
չօր օլուպ, հալ պու քի սէլիլմիլլէր աղ, պու-
լունմալըտըրլար : էվլէլթ, տալլէթիլլէր
կէլմէյուպ, տալլէթսիդ ճէմիլլէթլէր աշգ
ու իլթիյադ իւզըէ կէլմէլլտիրլէր : Սիլլէ-
լիմ էօյլէ իսէ պալեատէ քի զաննէն կէլ-
մէլլէրինի հիսապ իթտիկիմիլլ 200 բագա-
միւտաքի զէրօնուն պիրիսինիտէ, թահ-
թընա տալլէթսիդ կէլմիլլ օլան, շու գա-
տար էիւզ աղգասէրլէրին բագամլէրին
թահրիլ իտէլիմ... ..

Հէրքէսին կէօղլէրինէ միմալէր պիր
հէտէֆ օլմուշ իքէն, գուլազլար տախի
օլ թարաֆա թօղըու տէօնմէյէ պաշ-
լատըլար : Պիրտէ, մէքթէպի մէզպու-
լուն սապըգա շակիրտանընտան պուլու-
նուպ, շիմտիլլէրտէ հօճալըք շէրէֆիլլէ
միւշէրրէֆ օլան, վէ միլլէթ սայէսինտէ
թահսիլ իլլէտիկի մալիմալլէրի, մուա-
միլլէթիլլէր մէտէուն պուլունանլէր կիպի,
ֆայիլլինին ֆայիլլիլլէ թէտիլլէ իլլէ-
մէքտէ պուլունան պիր տէլիգանլը, (Պ
Ստէփան Պ. Փափազեան) քէնտի թէէլիֆ

քերտէսի օրան պիր նուծ գ թէֆթերի է լինտէ օրուպ, էօյլէ պիր մահալտէ նուծ գա ճէսարէթ իյլէտիկինտէն, վէ միլլէթ ճէ գալպինտէ տույտուղու աշգ ու սէվաա վէ նարի մուհասպպէթ, տամարլարընտաքի գանլարըն իզտիյատը հարաթէթինէ պա- յիս օլարագ, սինէսինին թըգ թըգ լու- րուպ, վէ իւզէրինտէ պիր նէվի, հէմճէ- սարէթ, վէ հէմտէ իհթիւազ էսէրլէրի վագը օլարագ, ճիւզ իւ քիւլի լէհճէսի- նին սօլմասընա սէպէպ օլմուշ օլտուղու սուրէթտէ. քէլամէ ազազ իյլէյուպ, միւ- լէթիմիզին ահվալի հազըրէսին ալան, վէ նիչէ էլֆազը միւհասիւրէլէրիէ, կէրէք մէտ հէվէ կէրէք զլամէ շայան կէօրիւլէն հազը- գաթլէրի կիւզլէլէ նագշ ուսէյան իլէյէ- րէք, կիւշ իտէն, քիմսէլէրին, հիճապ տէհիւլէն ատէթէ իթաաթ պիրլէ սուրէթի զահիւրէտէ էալընըզ պիր էսէրի մուհասպ- պէթի միլլէթ իզհար իյլէյուպ, ֆէգաթ տէրունէն ազալարպ նալան օլմալէրինէ պա- տի օլտուգտան պաշգա, հաթթա, Սրբա- զան Պատրիարգ Հայրըն գալպինէ իֆրաթ մէրթէպէլէրտէ թէհսիր իյլէտիկինտէն, մէրգուժ միմպէրտէն ինուպ, միւշարի- լէյհին տէսթին պուս իյլէտիկինտէ, միւ- շարիլէյհին իսէ, օլ պապտէ նիչէ մէմ նունիյէթ ու շիւքրանիյէթ իսրազընտան սօնրա, հազգընտա մէտհ ու սէնալէր օ- գույարագ, իրատ իյլէտիկի նուծգուն րիսալէսին աշգ ու մուհասպպէթ իւզըրէ թալապ իտուպ, պիւզ իյլէմէսի, մէրգու- մուն իֆրաթ մէրթէպէ թէշլիպի աշգը- նա մուհիպի ազիմ օլմուշ տուր : Պիշարէ միլլէթին սաալը գ էվլատը, պինլէր էա- շա . . .

Ընալիպ հիքմէթ, սիկարա, չըպուզ գահվէ, նարկիլէ, շարապ, րագը վէ րա- հաթ տանտալիյէյէ ալըմըշ օլան նիչէ քիմսէլէր, պիրազ վադթ արա պուլարագ, թաշրա չըգըպ, քէյֆին վէ մէզապըն իճ- րաթալէլէք էէրտէ, մուղայիրի զուհուրէ կէլուպ, հէր քէս տահա զիյատէ իլէրու կէլէրէք, լայըգըլա կէօրիւպ տիւլէմէք նի- յէթ իյլէ, քէնտուտէն իլէրուտէ պուլու- նանլէրի թաղէիգ իթմէքտէ (սըգըշտըր- մապ), վէ կէօղլէր աալա միմպէրին իւզէ- րինէ նազար իյլէմէքտէն շաշմամազտէ,

վէգալըլէրտէ օլան միւրատլէր հասըլ օլա- րագ, թիւրքճէ, ֆրանսըզճա, ինկիլդ- ճէ, թալէանճա վէ լուժա, շակիրտան թարաֆընտան, պաշգա պաշգա պիրլէր նուծգլար տախի գրաաթ օլունտուգտան (օգունմագ) սօնրա, Սրբազան Հայրըն հուզուրունտա, լայըգ պուլունան չօճուգ- լարա, քէնտի գատը ու հայսիյէթինէ կէօրէ, Սէթեան Զովհաննէս վարդա- պետին էլիյլէ, միւքէաֆաթ իյին ամա- տէ պուլունան խաչար վէ քիթապլէր թէվլի օլունտուլար :

Սէ պու արատէ, մէքթէսին ահ- վալը հազըրէսինի, վէ չօճուգլարըն թահ- սիւլաթ, լիյադաթ, վէ էսամիսինի տէրճ իլէյէն, թապ օլունմուշ քէաղըտլար հէր քէսէ միգտարի քիֆայէ իթա օլունմաղէ պաշանտըգտա, հալիյլէ պիրազ կիւրիւլ- թիւ վէ օգունմագ սէսլէրի իշիտիլմէյէ պաշատը իսէտէ, էինէ պիրտէն պիրէ, հէր քէսին աթֆը նիկէահը միմպէր թա- րաֆընա մէ իլիլէստիկինտէն, աշգ ու մու- հասպպէթին գարտաշը օլան սուսըզ, տիվանիսանէ տէրունինտէ փէրտէվէշ էա- յըլըպ հիւքմ իթմէք իւզըրէ իքէն, անա- տան վէ պապատան էօքսիւզ պիր ֆագըր չօճուղուն նուծգը միւհասիրի, վէ թէ- լէֆֆիւզի տիւսիւզանիյլէ չաք ու շիքէսթ օլունուպ, րիգգաթը գալպլէրին պիր գաթ տախի թահիքինէ պայիսի ազիմ օլտու :

Մէրգուժ չօճուղուն հէր պիր քէլամ- լէրի ճանա թէհսիր իտէճէք մէրթէպէ- լէրտէ իտի իսէ տէ, շու պիր գաշ, Սրբա- զան Հայրա վէ պիւլթին միլլէթէ գարշը օլան րէճալէրի, էանի, « Եւ Սրբազան Հայր, պէն վէ պէնիմ կիպի, նիչէ էօք- սիւզ չօճուղար, անատան պապատան մահրում գալտըգտան սօնրա, շիմոի պու- րատա, միլլէթիմիզին սայէսինտէ, էէյիպ իլիպ, վէ կիլինտիքտէն պաշգա, պիր կիւն միլլէթիմիզէ շէրէֆ օլուպ վէ նայի- լի սէատէթ օլմագ էմէլիյլէ, թահսիլ իյլէմէքտէ պուլունտուղումուզ մալիւմաթ- լէրին թէշէքքիւրինէ գատըր տէյիլիզ . . . Ֆէգաթ պու միւպարէք մէքթէպիմիզին կիւն պէ կիւն շէրէֆ քէսպ իտիւպ, վէ պիւզ պիշարէկէանըն մէնգիլի մազսէտլէ- րինէ վասըլ օլմալէրինէ, կէրէք գաթը

վալեալերի , վէ կերէք ազգասէր զգլաթ
Թարափընտան լազըմ կէլէն հիմէթ ու
ղայրէթին մասրուֆ պուլըրումամասը
միւմբին միտիր
քէլամբերին , հէր քէսին գալպին հատ
տէն զիյատէ Թէհսիր իյլէմէսի , հազըր
պուլընանլերին , լէհհէլերինտէն տախի
պէյանէ կէլմիշ տիր :

Հէր նէ գատար պիր զաչ տէֆա
նուլթըր արաւընտա , սալթի պիւլէնտ
իլէ գալպ սիւզան պէսթէլեր օգունտու ի
տի իսէ տէ , էն սօնրա պաշգաճա , զայէթ
Թաթը վէ Թէհսիրի պիր պէսթէ տահա
օգունարագ , Սրբազան Հայրին վէ պիւ
թին ճէմիյէթին աղիմէթլերի սէլամիւ
նըպ , վէ կերէ Սրբազան Հայր Թարափըն
տան , շակիրտանէ , հօճալէրէ , հոգաբար
ձուլէրէ վէ պիւթին ճէմիյէթէ Թէհ
վիգաթ զըմնետա պիր միւլէսիր ատէնա
բանուլթին արզու օլընմագտէ պուլըն
տու իսէ տէ , զանն խտերիզ քի , եալը
նըզ միզաճըրզըր սէպէպինտէն , Սրբա
զան Հայր օլ խուսուսու բիւր լուզումտան
սարֆը նազար պիրլէ , լազըմ կէլէն տէօ
պի խայրիյէսին իճրա խտերէք , խաթմը
զիյնէթ խլէտի :

Ը խմիլ , գատար Փրկիչ մէքթէ
պինին իճրայի իմթիհանլերին վէ Թէվ
զի միւքեաֆաթլերին , միգտարի քիֆա
յէ նազլ ու պէյան խլէտիք իսէտէ , շա
կիրտանըն ըվիլի վէ Թահսիլ մալիւմա
թը տէրէճէսի հազըրտա , վէ ումուլմէն
մէքթէպին ուսուլ ունիզամը պապընտա
հիլ պիր շէյ սէյլէմէտիք : Իմտի ճիւզի
ճէտէ խուսուսու մէզպուրլերտէն պահս
իլէ , խաթմի քէլամ իտէլիմ :

() Ղ գատար Էօքսիւզ , ֆազըր վէ
վազթ ու հալլէրի եերինտէ շակիրտանըն ,
շու գատար մէմէքթէթլերտէն կէլպ Թահ
սիլ մալիւմաթ իւզըր օլմալերի , հատտէն
զիյատէ սէվինիպ վէ իֆթիսար իտէճէք
պիր քէյֆիլէթ օլուպ , հալիյէ Էօյլէ պիր
կիճէլի կիւնտիւզլիւ մէքթէպտէ , վէ
նիլէ զայրէթլը հօճալար վէ նազըրլար ի
տարէսինտէ , պուլար տախի շիտիյէ
գատար իշիթտիկիմիզ մէտհէ շայան մէք
թէրլերին շակիրտանը կիպի , ինսան օ
լուպ , ազըլարը , ֆիթերլերի վէ հէվլէսլէ

րի օլտուգճա , հէր պիրերլերի ազ չօգ
մէտհէ շայէսթէ պուլընաճապի տէրքէար
տըր :

Մէքթէպի մէզպուրըն իսէ , ուսուլ
ու նիզամ վէ իտարէճէսինտէ , պիւլա
զուսուրտուր տէյու քէնտումիզի ալտա
Թամայըզ , լաբին քէաշքի , պուլ րատտէ
տէ եիւզ ատէտ տահա մէքթէպիմիզ օլ
սա իտի տէյի աճընրպ արզու իթմէթէ
պօրճույուլ : Չօճուզլարըն զըյաֆէթլէ
րինտէ պաղէն կէօրիւլէն նօգսանիլէթլէ
րէ նէզարէն , ագճէ խուսուսունտա մէք
թէպի մէզպուր քէքտէ հօճուլթ օլաճագ
տէրէճէլերտէ օլմայուպ , պիրազ տահա
Սրբազան Պատրիարք հայրըն Թէվիգա
թըլա , միլլէթիմիզին հիմմէթինէ միւհ
Թաճպուլընտուղու անլաշըմագտէ տիր :

Ս իլլէթիմիզտէ պուլընան ազգա
սէր , ուսուլմասէր , վէ բարեսէր զգլաթ
Թարափլարընտան , Փրկիչ ճէմաբանըն
հազըրտա իշիտիլմիշ օլան գաբաթմագ
մէլուն լաֆզինէ , վէ միւճիտինէ գարը
պինլերճէ լանէթ օգունարագ , պազը
գալմասընա , վէ կիւն պէ կիւն շէրէֆ
պուլմասընա սարֆը հիմմէթ ու զայրէթ
պուլըրումասը Թարափը աճիզանէմիզտէն
նիյազ օլընուր

Միւլմաթիմիզտէ Փրկիչ
հազըրտա պահս օլընտուգտա , իպրա
նիճէ տախի օգունմագտէ տիր տէյու
սէյլէմիշ իտիք , վէ հազըգաթէն էլան
օգունմագտէ իսէ տէ , մէքթէպի մէզ
պուրըն իմթիհանը սուրէթին տէրճի
տէրէք , հէր քէսէ նէշր օլընան վէրագա
լերտէ , Թահսիլ օլընան լիսանլեր սըրա
սընտա զիքը օլընմամըլ օլտուղուն կէօ
րէրէք , սէպէպին սիւալ իյլէտիկիմիզտէ ,
պիր Թազըմ ատէմլերին , նատանճէ մա
նալեր վէրէրէք , աճանըմ , պուլ իպրանի
ճէ նէ օլմալը իմիշ , պիւզ եէհուտիմիլի . . .
տէմլերինէ մէսին , խասսէթէն զիքրին
տէն սարֆը նազար օլընմուլ օլտուղուն
Թահգիլ իթմիլիզ տիր : Աճէպա նիլէ
յէտէք , եա՛ Րէպպ , պուլ Թարը . . . ա
տէմլերին զէհիրլը լիսանլերինտէն վէ ֆա
սիտ ֆիլլէրինտէն , միլլէթիմիզ խէլա՛ս
օլաճագ տըր

1859 ՕԳՕՍՏՈՍ 17

ԻՒՍՎԻՏՅԱՆՍԱ ԵԱՆԱՆ ԻՉ ԲԻՇԻ

Կիւմլէնմէն դարտաւար, պու տէհրէ շէնգան,
Թէհլէքէտէ ճաւ ու թէնիմիզ հէր ան,
Նէ մալէ, նէ միլէ, նէ տէ կէնճիլէ,
Եօգ իմիշ կիմիլէ, իմիլէն կիւման:

Ագշաման աղլոյան կիւմլէքտէ սապահ,
Բէհլէքէ կիւմլէքտէ, չէքմէքտէ պին աճ,
Էօլիւմ համրիւ գօզալմանգտէ հէր տէմ,
Էճէլէն գուլմունա օլմանաղ տէրման:

Թապիւթըն հիւքմիւ, երգուլ եաքմաղ տըր,
Պու սըրըր պիլմէյէն, դաթի աշմաղ տըր,
Չէրրէտէն թաղէրէ, օլմադտա տիգաթ,
Հադգաթի աշվալ, օլմունուր այան:

Հէր շէյաթ թէճէլլի, արանա սէզա,
Տէվլէթ ու իգալտէ, էօլիւմ տէ քէզա,
Չիւն էօլմէք տէ վար տըր, էօլմէքտէ օ՛ֆ օ՛ֆ,
Փէլէք տիւշմանըմա, օլմասըն տիւշման:

Պին տիւրիւ ֆէլէքէթ, հէմ տէրա ու պէլա,
Երլարճա խաթէլլէք, քիւրէքտէ ճէֆա,
Ճիւմլէսի ինսանէ, օլմաշ տուր միլաւ,
Գըլմաղ իշին քիւլի պէլէրի նարան:

Հալմանաթ ինսանէն տառտէ հու տիւր,
Սէտաթի տառտէ, անճաղ խէյալ տիւր,
Հէր տէրտէ թէհլամիւլ օլմունուր էմմա,
Քիւլ օլմալ էանմաղէ տալանըր մը ճան:

Մալուդգաթ ինսանէ, հէր սաաթ տիւշման,
Երլարճա զ'լլէլէ, ֆուրթունա պարան (եալմիւր)
Կէօզ աջգալ եռնմադտէ, հիշտէն պիւր սէպէպ,
Հալլըրպա պիւր քէտի, զը ար պիւր աման:

Նէ սարայ, վէ նէ թաճ, նէ ալթուն տաւ,
Նէ չարգ, նէ խըրգա, վէ նէ տէ գըլա,
Օլմալ աղապի, թիլի (օգ) էճէլտէն,
Էվլէլ տիւր պիւր կիւն, օլմաճաղ նիշան:

Քիմի ճէնէտէ էօլլըր, քիմի տէօշէքտէ,
Քիմի քէմալէթտէ, քիմի պէլլէքտէ,
Քիմի տէրեատէ, քիմի տէ պիլ վէլ (կիպի),
Եանըլ ալթէլլէքտէ, օլմալ պիւր պիւրէան:

Պին սէքիլ էիւլ էլլի, տօգուլ սէնէսի,
Օգտաուս սն էէտի, եօլթու կիճէսի,
Իւսկիւտարտա մէշուր, պիլիլէք գաղինո,
Գաթի էօմրիւմիւլլէ, օլմալ պիւր մէքէան:

Սիննիմ գըրգա եադըն, իսկիմ Յովակիմ,
Քիսպիմ գըրընէթճի, հէմ մէշուր գապիմ,
Մաշալիմ Օրթաքէյ, շէօհրէթիմ Պապա,
Միլլէթիմ ինսանէ, օլմաշտալ քիւր շան:

Օլ չըրաղըմ Գէորգ, պախթուր Փաքաղէան,
Եիլլէրի չաղարտա, խաթալ նէվճիլման,
Օն իքի եաշտա, քէզա օլ կիճէ,
Թանղըր միսաֆիլիմ, էէկէնիմ Տիգրան:

Ագշաման շաղ օլտուգ, հէմ գըլտուգ շառան,
Նիլէ ճէմիլէթի, պէշ սն միւթրիպան (չաղիւրճը),
Գարտաղըմ կէլլիմ, հէք անտէ մէվճուտ,
Պրաղըպ չօճուղա, կիւթիւրէր խէնտան:

Իւշ սէֆիլ քիլիլէր, պիւր օտա իշրէ,
Սաաթ պէշտէ եաթըպ, օլտուգ խապ իւղը,
Տէօրթ թալաֆըմըտա, սօլմուն ֆիլէնքէր,
Թութուշմալ նապրէ, օլմուն պիւր քիւլիւն:

Օյանըպ քէնտիմի, պուլտուլմ տէհլէթտէ,
Փիլլէքէր բաթըլըպ, չարիւլ, տէնմէքտէ,
Եիւլ պին գըրընէթըմա, միսլ երտըրմ,
Փըրլաթըպ սաշմաղտէ, հէր էանէ նիւն:

Նարի ճէհլէնէմտէ, սանտըմ քէնտիմի,
Ուղաթարմ տէօրթ էանէ, բայ ու տէսթիմի,
Գալթուլտու վիշուտիմ, էանտը կէլիւնէմ,
Պաշտարմ գըլմաղէ, ա՛հիլէ ֆիլան:

Սալտըլմ թարաֆտէ, ալթէլ պուլտուլտուլմ,
Պարուլթ գօգուսունտան, մէճնուն օլտուլտուլմ,
Նէ գաթու կէօրիւնիւր, նէ տէ քէնէլէրէ,
Թիւթիւնէ պօղըլմաղ, հաղըրալ հէրան:

Եէր կէօք, ալթէլ օլմուն, տիւրալար քէզա,
Հիսապըլ գըլլըլմ, երտըրմ տաւ (կիպի),
Եիւլիւնէ կէլլիւնէ, պիւթիւն ճիւմիմէ,
Իւլմ իլէ կէլլիւն, սալտան հէմ սօլտան:

Պիւր թարալի պուլտարաղ, քէնտիմ տիւրալար,
Եարը շէյաթ (տէլլ) եարը, աղըլմ պաշտաւ,
Կէլլիւն, խաթըրա, սէֆիլ էէկէնիմ,
Տալըմ իշէրույէ, միսլ պիւր արսան:

Նէ Գէորգ կէօրիւնիւր, նէ տէ էէկէնիմ,
Հէր էանըմ բիւր ալլիւ, էանտը կէօղէրիմ,
Նէ միւլլէն տալանմաղ, անտէ պիւր լաճա,
Մէկէրէլ քիւլ օլմուն պիւր Տիգրան:

Պու տէֆա գարըմա, չըրալ էէնէլէրէ,
Փըրլաթըպ քէնտիմի, պէն պիւրէն պիւրէ,
Լիթարմ տիւրալըպ, տիւշտիւմ տէմիլէ,
Տէլլիւնիմ պաղըլմալան, չէքտիմ պին աման:

Տուլուլալ քէյֆիլէթ, ֆէրեատըրիմտէն,
Գօշտուլար իմտաւէ, չար ճէվալիպտէն,
Չըրաղըմ պաղտէն, չէքիլիլ թաշտա,
Եարը էանմըլ իքէն, օլմալ նիւմայան:

Չէվալը Տիգրանըմ, թէքմիլէն էանմըլ,
Չըրաղըմ սիմ սիյաճ, չիւմիլ գապարմըլ,
Եաշտուրգ շէնտ սաաթ, օլ հալտէ պիլլէր,
Նիհայիլ էճէլէ, օլտուգ պիւր գուրպան:

Գարտաղըմ կէլլիմ, օլտուլար շէյաթ,
Էյլլէ պիւր ալթէթի, խալալ թէմաշա,
Իլլէ պիլլէր քէսան, կէլլիլէր սէյրէ,
Ա՛հ ու զարէր օլտու, էգպիլիլ զէպան:

Ագրապալմ պաշտալ, սաշն էօլմաղէ,
Տաթըլըն կէօզ եաղը, սէյլ սէյլ օլմաղէ,
Նէ եապանճը գալտը, վէ նէ տէ պիլլէք,
Հէր միլլէթ, հէր մէղէկ, աճընտը ճանտան:

Սէֆիլ հալիլիլ տույան գարտալէր,
Պուլլիւմայըպ գաֆիլ, ալլէ իպրէթէր,
Պու թէհի տիւնեալը օլտու հարամ օ՛ֆ,
Պիլլէտէ ահրէթտէ, բաճմ իթալիլ էէգտան: